

Slutbetänkandet av Utredningen om läkemedelsförskrivning.

Jakob Forssmed, socialminister

Anders Ahlsson, hälso- och sjukvårdsdirektör i Region Stockholm

Pressträff den 10 mars 2026

Stärkt tillsyn och uppföljning

Förslag för att motverka oegentlig läkemedelsförskrivning

Läkemedel förskrivs felaktigt eller oegentligt

- Exempelvis:
 - Diabetesläkemedel förskrivs för viktminskning (inom förmån), läkemedel med botulinumtoxin förskrivs för skönhetsvård (inom förmån)
 - Godkända läkemedel utan förmån förskrivs som extempore för att ingå i förmånen
- Kostar det allmänna flera hundra miljoner kronor varje år, ser ut att ha ökat över tid.
- Rubbar allmänhetens förtroende
- Innebär patientsäkerhetsrisker

Utgångspunkter

- Underlätta myndigheter och regioners tillsyn och uppföljning
- Den s k fria förskrivningsrätten kvarstår
- Samverkan mellan regioner och myndigheter underlättas

Förslag för att förbättra tillsyn och uppföljning av läkemedelsförskrivning och läkemedelshantering

IVO ska få tillgång till fler uppgifter

- IVO får idag bara tillgång till läkares och tandläkares förskrivning av vissa läkemedel (bl.a. narkotika)
- IVO föreslås få tillgång till uppgifter om alla typer av läkemedel som förskrivs
- Förslagen syftar till att IVO ska kunna bedriva en mer effektiv tillsyn bl.a. av bestämmelser om läkemedelsförmånen

IVO ska kunna besluta om att återkalla legitimation och begränsa förskrivningsrätten

- Långa handläggningstider hos IVO och HSAN skapar behov av att snabbare fatta interimistiska beslut
- Interimistisk beslutsrätt flyttas från HSAN till IVO
- Beviskravet för interimistiska beslut sänks
- Förskrivningsrätten ska kunna dras in för samtliga typer av läkemedel, inte bara narkotiska och särskilda läkemedel.

TLV ska få tillgång till fler uppgifter för att utveckla sin tillsyn och uppföljning

- TLV ska bl.a. kunna uppfylla hela sitt tillsynsuppdrag, bl.a.
 - Utöva tillsyn över de s.k. 2/3-dels-, och 90-dagars reglerna vid utlämnande av läkemedel
 - Tillsyna att extemporeföreskrifterna tillämpas korrekt
 - Följa upp sina subventionsbeslut för att kunna utforma dem på ett kostnadseffektivt sätt

Regionerna får tillgång till ytterligare uppgifter för att utveckla sin uppföljning

- Regionernas uppföljning kompletterar de statliga myndigheternas tillsyn
- Regioner får uppgifter så att de lättare kan
 - identifiera misstänkt oegentlig förskrivning
 - granska apotekens ersättningsanspråk
- Verksamhetschefer ska kunna kontrollera de förskrivningar som sker inom den verksamhet de ansvar för

Arbetsplatskoder ersätts av förmånskoder

- Arbetsplatskoden behöver finnas på recept för att ett förskrivet läkemedel ska omfattas av högkostnadsskyddet
- Arbetsplatskoder används främst för regionernas uppföljning av läkemedel
- Koden föreslås byta namn eftersom den inte alltid är knuten till den arbetsplats som förskrivaren tjänstgör vid
- Bestämmelserna för hur koderna ska tilldelas förtydligas
- Bestämmelse införs om att förskrivare ska använda tilldelad förmånskod

Samverkan stärks för att utveckla uppföljning och tillsyn av läkemedelsförskrivning och apoteksmarknad

- Uppdrag till Läkemedelsverket, IVO och TLV
- I uppdraget ingår att:
 - etablera former för samverkan med regionerna
 - analysera vilka uppgifter som kan delas mellan myndigheter och regioner

Bättre tillsyn och uppföljning kan leda till

- Större förtroende för läkemedelssystemet
 - Lägre kostnader för läkemedelsförmånen
 - Ökad patientsäkerhet
-
- För att tillsyn och uppföljning ska bli effektivare behöver myndigheter och regioner ta tillvara de möjligheter utredningens förslag ger

Slutbetänkandet av Utredningen om läkemedelsförskrivning.

Jakob Forssmed, socialminister

Anders Ahlsson, hälso- och sjukvårdsdirektör i Region Stockholm

Pressträff den 10 mars 2026

